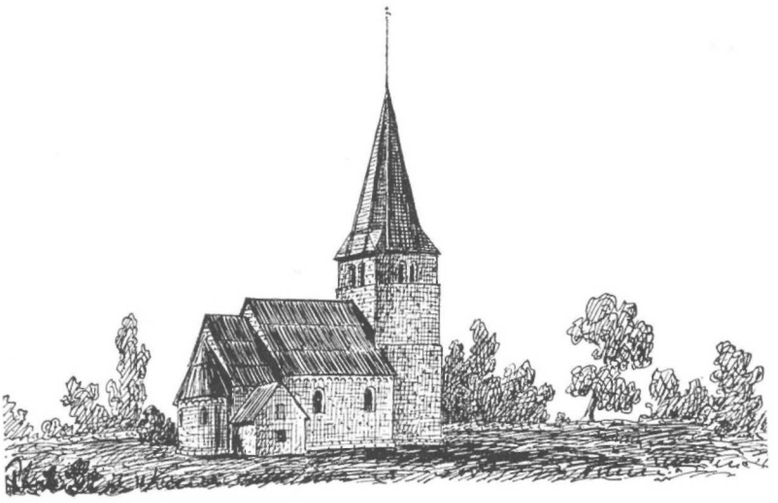

75. Levide kyrka.

Pl. 22.

Litteratur: A) L 1769, S 134. J. H. Wallman, Öländska och gothländska fornlemningar, 1830 (ATA), fig. 33; Kyrkoinventarium 1830 (ATA); P. A. Säve, Gotland 1864 (hs S 40 n i UUB), s. 94, Reseberättelse 1864 (ATA), s. 207; Fr. Bergman, Inventering å forntida minnesmärken i Lefvide Pastorat (Landsmålsarkivet, Uppsala, acc. 197: 70); O. v. Friesen, Anteckningar 1936 (Register 2, nr 142; UUB); Handlingar i ATA 1957 nr 2760. — B) Kyrkoinventarium 1830 (ATA); P. A. Säve, Reseberättelse 1864 (ATA), s. 207; Fr. Bergman, Inventering å forntida minnesmärken i Lefvide Pastorat (Landsmålsarkivet, Uppsala, acc. 197: 70).

Äldre avbildningar: A) Wallman, teckning (a. a. fig. 33; även i Liljegren, Fullständig Bautil: L 1769); P. A. Säve, teckning (Reseberättelse 1864, s. 207, hs S 40 n s. 94, S 170 II i UUB); O. v. Friesen och J. W. Hamner foto 1936 (ATA).

Två fragment av en gravhäll. Det ena (A) finns i en nisch bakom altaret och utgör den inre väggen i nischen. Längd omkring 60 cm, bredd omkring 38 cm. Det andra (B) sitter som taksten överst i första avsatsen av torntrappan. Det är inmurat och svåråtkomligt. Längd 67 cm, bredd 47 cm.

Grå kalksten. Runorna stå infällda i ett utsparat (upphöjt) band på den släthuggna stenytan. De äro djupt huggna och mycket tydliga. Ingen ornamentik finns. Stenens yta innanför det upphöjda skriftbandet är alldeles slät. En huggen, rak linje går på fragmentet B 23 cm utanför skriftbandet.

I *Kyrkoinventarium* 1830 finnas följande anteckningar: »Bakom Altaret vid foten i ett concaft rum befinnes en sten, som synes vara ditlagd, med följande Runska bokstäfver: **moþur ofaihr ku**. — I trappan som bär opp till tornet finnes följande runor: **tr lit yfir botiauþk k ...**». (Dessa anteckningar äro ordagrant återgivna av Fr. Bergman a. a., som sålunda icke har någon självständig uppgift.)

Carl Säve har år 1844 icke hittat någondera stenen. Men hans broder P. A. Säve har 1864 återfunnit fragmentet A och meddelar en teckning (fig. 67). Däremot icke fragmentet B: »Runstenen, som efter uppgift skall finnas uti torn-trappan, hittades ej.» Även v. Friesen uppger det 1923 och 1936 som förgäves eftersökt. Det återfanns år 1961 på den i kyrkoinventariet uppgivna platsen.

De båda fragmenten ha sannolikt tillhört samma runristade häll. Fragmentet B skall sannolikt läsas före fragmentet A, men de passa icke direkt tillsammans.

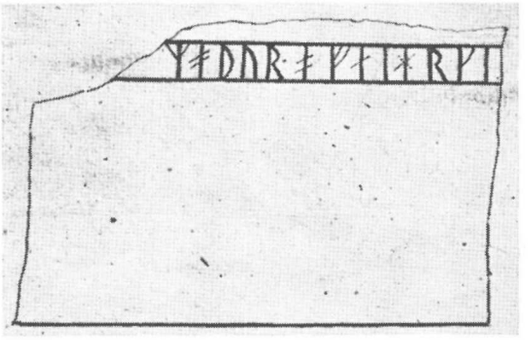

Fig. 66. G 75: A. Levide kyrka. Efter teckning av J. H. Wallman.

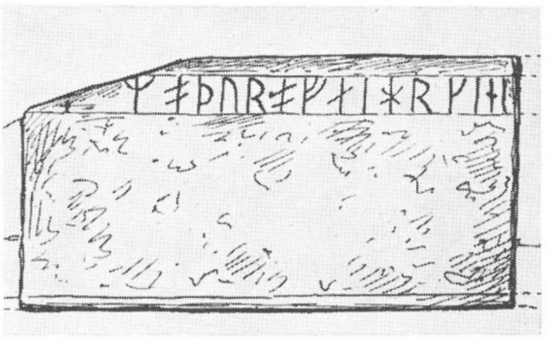

Fig. 67. G 75: A. Levide kyrka. Efter teckning av P. A. Säve i Reseberättelse 1864.

Inskrift:

B: **...-tr·lit·yfiʀ·botiauþu·k...**
5 10 15

A: **...-moþur·ofaihr·kierþ...**
20 25 30 35

»... lät över Bottjaud ... ... moder. Ofaig gjorde ...»

Till läsningen: 7 **y** är tydligt stunget. R. 20 är troligen rest av ett **ʀ**. Bistaven i 3, 25, 31, 35 **r** går på mitten in till huvudstaven. 32 **k** är icke stunget; 34 **e** är tydligt stunget.

Om kvinnonamnet *Bottjaud* se G 35. — Mansnamnet *Ofaigr* är icke känt från någon annan gotländsk inskrift. I svenska runinskrifter, särskilt uppländska, är det synnerligen vanligt (se U 2 Adelsö kyrka).

76. Levide kyrka.

Litteratur: L 1770, S 135. G. Wallin, Analecta Gothlandica 1, s. 673, 744; J. H. Wallman, Öländska och gothländska fornlemningar, 1830 (ATA), fig. 36; P. A. Säve, Gotländska samlingar (hs R 623 i UUB) 4, s. 260, 264, Gotland 1864 (hs S 40 n i UUB), s. 96, Reseberättelse 1864 (ATA), s. 207.

Avbildning: Wallman, teckning (a. a. fig. 36; även i Liljegren, Fullständig Bautil: L 1770).

I biskop G. Wallins samlingar finns upptagen en gravhäll med runor i »Lefwede På Kyrkiogården». På samma plats har några årtionden senare J. H. Wallman funnit en gravhäll, vars inskrift sedan återges i Liljegrens och Säves samlingar. Det finns i de båda uppteckningarna vissa karakteristiska överensstämmelser, som starkt tala för att det måste vara fråga om samma sten. De stora olikheterna kunna bero på att den har blivit hårt sliten under den tid, som ligger emellan. Carl Säve har icke återfunnit stenen, och den har icke heller påträffats vid senare inventeringar.

Inskrift enligt Wallin:

✠... lit : kiera : ufir ... ifnobur ... katþunkr : stain : ufir : koþi

... sial : ok : kuþ : naþi : þaim : ukn ... r ... su ...

Enligt Wallman:

... uir : fṛilui .. nobur ... -kaṛþinkr s--u--ri ... -lr kuþ ...

»... lät göra över ... sten över ... själ och Gud vare dem nådig ...»

Stenen har tydligen redan på 1700-talet varit sliten och svårläst. Uppteckningarna äro därför ganska fragmentariska. Icke ett enda namn har blivit säkert bevarat.